

HE 62/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain väliaikaisesti voimassa olevaa 45 a §:ää väliaikaisesti siten, että valtionavustuksilla voidaan rahoittaa niiden koulutuksen alkamisvuonna 30—50-vuotiaiden opiskelijoiden opintoja, joilla ei ole suoritettuna perusopetuksen oppimäärää tai perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeistä tutkintoa.

Valtionavustusta voitaisiin myöntää oppilaitosmuotoiseen näyttötutkintoon valmistavaan ammatilliseen peruskoulutukseen, am-

mattitutkintoon valmistavaan ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen sekä tutkintotilaisuuksiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen, ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2015. Valtionavustusta voitaisiin myöntää koulutukseen, joka alkaa lain voimantulon jälkeen.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti vuonna 2013 nuorten aikuisten osaamisohjelman, jonka tavoitteena on tarjota 20—29-vuotiaille vailla toisen asteen tutkintoa oleville tuettu mahdollisuus ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittamiseen. Ohjelmaa toteutettiin aluksi myöntämällä ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjille valtionosuutta kohderyhmälle osoitettavaan ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen. Lisäksi myönnettiin valtionavustuksina tukea opiskelijoiden ohjaus- ja neuvontapalveluihin.

Vuoden 2014 alusta nuorten aikuisten osaamisohjelmaan osoitettuja määrärahoja on myönnetty valtionavustuksena opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin lisätyn asiaa koskevan säännöksen perusteella. Valtioavustusta voidaan myöntää oppilaitosmuotoiseen näyttötutkintoon valmistavaan ammatilliseen peruskoulutukseen, ammattitutkintoon valmistavaan ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen sekä tutkintotilaisuuksiin. Valtionavustuksella voidaan rahoittaa niiden koulutuksen alkamisvuonna 20—29-vuotiaiden opiskelijoiden opintoja, joilla ei ole suoritettuna perusopetuksen oppimäärää tai perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeistä tutkintoa. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että koulutuksen järjestäjällä on suunnitelma siitä, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain perusteella ammatilliseen peruskoulutukseen ja ammatilliseen lisäkoulutukseen myönnettävä valtionosuus tulee täysimääräisesti käytettyä. Valtionavustusta koskeva säännös on voimassa vuosina 2014—2016.

Hallitus päätti 29.3.2012 valtionalouden vuosia 2013—2016 koskevassa kehyspäätöksessä kohdentaa nuorten aikuisten osaamisohjelmaan yhteensä 183 miljoonaa euroa. Vuonna 2013 ohjelmaan varattiin valtion talousarviossa 27 miljoonaa euroa ja vuonna 2014 52 miljoonaa euroa.

Edellä mainittujen nuorten aikuisten osaamisohjelmaan kohdennettujen määrärahojen lisäksi hallitus on 3.4.2014 vuosia 2015—2018 koskevassa valtionalouden kehyspäätöksessä

päättänyt kohdentaa vuosille 2014 ja 2015 yhteensä 20 miljoonaa euroa kohdennettuun aikuiskoulutukseen vailla perusasteen jälkeistä koulutusta oleville 30—50-vuotiaille. Viimeaikaisten kansainvälisten tutkimusten mukaan osalla aikuisväestöstä on niin heikot perustaidot, että heillä on vaikeuksia sopeutua muuttuville työmarkkinoille. Erityisen haastavassa tilanteessa ovat vailla toisen asteen tutkintoa olevat aikuiset. Esimerkiksi työuran katkoksissa ja muutostilanteissa heidän uudelleentyöllistymisensä on muita ryhmiä epävarmempaa.

2 Ehdotetut muutokset

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen tarkoitettun määrärahan kohdentaminen valtionavustuksin. Avustusten myöntämisessä on tarkoitus hyödyntää nuorten aikuisten osaamisohjelmassa syntyneitä toimintamalleja.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain väliaikaisesti voimassa olevaa 45 a §:ää väliaikaisesti siten, että vuonna 2013 aloitetun nuorten aikuisten osaamisohjelman lisäksi myös koulutuksen alkamisvuonna 30—50-vuotiaiden, vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien osaamisen kasvattamista voidaan tukea valtionavustuksin. Valtionavustusta voitaisiin myöntää näyttötutkintoon valmistavaan, oppilaitosmuotoiseen ammatilliseen peruskoulutukseen sekä ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen ja tutkintotilaisuuksien järjestämiseen. Valtionavustusta voitaisiin käyttää myös hakevaan toimintaan, koulutuksen aikaisiin tukipalveluihin sekä mahdollisten opiskelijamaksujen poistamiseen ammatillisessa lisäkoulutuksessa.

Valtionavustusta 30—50 -vuotiaiden vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien osaamisen kasvattamiseen voitaisiin myöntää koulutuksen järjestäjille valtion talousarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan rajoissa. Koulutuksen järjestäjillä tarkoitetaan niitä kuntia, kuntayhtymiä, rekisteröityjä yhteisöjä tai säätiöitä, jolla on ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tai am-

matillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettu koulutuksen järjestämislupa.

Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä peruskoulutukseen olisi, että koulutuksen järjestäjä osoittaa valtionavustushakemukseen sisältyvässä suunnitelmassa, että valtionosuusrahoitteista ammatillista peruskoulutusta tullaan järjestämään siinä laajuudessa, että hakijalle ammatillisen peruskoulutuksen järjestämisluvassa määrätty opiskelijamäärä täyttyy. Vastaavasti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen ja tutkintotilaisuuksien järjestämiseen tarkoitettua valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että hakija osoittaa hakemukseensa sisältyvässä suunnitelmassa järjestävänsä koulutusta vähintään ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuusrahoituksen perusteeksi hyväksyttävän opiskelijatyövuosimäärän verran. Valtionavustuksella ei korvata valtionosuusrahoitteista koulutuksen järjestämistä eikä koulutuksen järjestäjä voi siirtää kohderyhmään kuuluvia valtionosuusrahoitteisessa koulutuksessa jo aloittaneita opiskelijoita valtionavustusrahoituksen piiriin.

Valtionavustusta ei myöskään saisi käyttää niistä opiskelijoista aiheutuviin kustannuksiin, joita rahoitetaan ammatillisen peruskoulutuksen tai ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksiin maksettavana valtionosuutena tai julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettuna työvoimakoulutuksena.

3 Esityksen vaikutukset

Esitys mahdollistaa valtion talousarvioon aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen osoitettujen määrärahojen myöntämisen koulutuksen järjestäjille valtioavustuksina. Esityksellä ei ole vaikutuksia valtion talousarvi-

ossa nuorten aikuisten osaamisohjemaan ehdotetun määrärahan mitoitukseen.

Avustusten myöntämisen tarkoituksena on parantaa vailla perusopetuksen oppimäärää tai perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien 30—50 -vuotiaiden aikuisten työelämään pääsemistä, siellä pysymistä ja urakehitystä sekä vaikuttaa työllisyysasteeseen. Tavoitteena on, että lisäresursseilla opinnot aloittaisi noin 1500 kohderyhmään kuuluvaa aikuista.

Jatkossa koulutuksen järjestäjät hakisivat nuorten aikuisten osaamisohjelman valtionavustusten lisäksi valtionavustusta aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen. Koulutuksen järjestäjien tulisi raportoida opetus- ja kulttuuriministeriölle valtioavustuksen käytöstä. Muutos ei lisää merkittävästi asiaan liittyvää hallinnollista työtä, sillä molempien kohderyhmien myöntämisperusteet ovat samat.

4 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2015.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 45 a §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti sellaisina kuin ne ovat laissa 1304/2013, seuraavasti:

45 a §

Valtionavustus nuorten aikuisten osaamisohjelmaan ja aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen

Sen lisäksi, mitä 5 §:n 1 ja 2 kohdassa säädetään, voidaan oppilaitosmuotoista näyttötutkintoon valmistavaa ammatillista peruskoulutusta, ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä näyttötutkintojen järjestämistä rahoittaa valtionavustuksin. Valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarviossa nuorten aikuisten osaamisohjelmaan ja aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen osoitetun määrärahan rajoissa.

Valtionavustuksella voidaan rahoittaa niiden opiskelijoiden opintoja, jotka eivät ole suorittaneet perusopetuksen oppimäärää tai joilla ei ole perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeistä tutkintoa, ja jotka koulutuksen alkamisvuonna ovat 20—50-vuotiaita. Valtionavustusta voidaan myöntää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetulle koulutuksen järjestäjälle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2015.

Tätä lakia ei sovelleta koulutukseen, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 2014

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

JUTTA URPILAINEN

Opetus- ja viestintäministeri *Krista Kiuru*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 45 a §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti sellaisina kuin ne ovat laissa 1304/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

45 a §

Valtionavustus nuorten aikuisten osaamisohjelmaan

Sen lisäksi, mitä 5 §:n 1 ja 2 kohdassa säädetään, voidaan oppilaitosmuotoista näyttötutkintoon valmistavaa ammatillista peruskoulutusta, ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä näyttötutkintojen järjestämistä rahoittaa valtionavustuksin. Valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarviossa nuorten aikuisten osaamisohjelmaan osoitetun määrärahan rajoissa.

Valtionavustuksella voidaan rahoittaa niiden opiskelijoiden opintoja, jotka eivät ole suorittaneet perusopetuksen oppimäärää tai joilla ei ole perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeistä tutkintoa, ja jotka koulutuksen alkamisvuonna ovat 20—29-vuotiaita. Valtionavustusta voidaan myöntää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetulle koulutuksen järjestäjälle.

Ehdotus

45 a §

Valtionavustus nuorten aikuisten osaamisohjelmaan ja aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen

Sen lisäksi, mitä 5 §:n 1 ja 2 kohdassa säädetään, voidaan oppilaitosmuotoista näyttötutkintoon valmistavaa ammatillista peruskoulutusta, ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä näyttötutkintojen järjestämistä rahoittaa valtionavustuksin. Valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarviossa nuorten aikuisten osaamisohjelmaan ja aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen osoitetun määrärahan rajoissa.

Valtionavustuksella voidaan rahoittaa niiden opiskelijoiden opintoja, jotka eivät ole suorittaneet perusopetuksen oppimäärää tai joilla ei ole perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeistä tutkintoa, ja jotka koulutuksen alkamisvuonna ovat 20—50-vuotiaita. Valtionavustusta voidaan myöntää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetulle koulutuksen järjestäjälle.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta
2015.*

*Tätä lakia ei sovelleta koulutukseen, joka
on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.*